

Kunnanhallitus	§ 159	31.08.2020
Kunnanvaltuusto	§ 55	14.09.2020
Kunnanhallitus	§ 32	22.02.2021

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista sote-uudistuksesta johtuen (Sote100)

241/03.00/2020

Kunnanhallitus 31.08.2020 § 159

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät jakelussa mainituilta tahoilta lausunnot liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalot kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistetaan jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Pyydämme arvioimaan lausunnoissanne näiden tavoitteiden toteutumista ehdotetuilla säännöksillä.

Tavoitteet

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esitysluonnoksella ehdotettaisiin säädettäväksi uuden hallintotason perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita olisivat maakuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä sekä niiden yhteinen voimaannpanolaki, maakuntien rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön,

verolainsäädännön, maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Perustettaville uusille maakunnille siirrettäisiin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Luonnoksen sisältämä sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli perustuu pääosin tarveperusteiseen ja olosuhdetekijät huomioivaan rahoitukseen. Muun ohella lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja lausumaan siitä, kuinka rahoitusratkaisun eri määräytymistekijät vastaavat sote-maakunnille niiden lakisääteisten tehtävien rahoitustarvetta. Sote-maakuntien laskennallista rahoitusmallia tarkastellaan uudelleen lausuntopalautteen perusteella.

Lisäksi pyydämme maakuntajaon osalta lausumaan kahdesta vaihtoehdosta, joissa Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava sijoittuisivat vaihtoehtoisesti joko Pohjois-Savon maakuntaan taikka nykyisen maakuntajaon mukaisesti Etelä-Savon maakuntaan. Näiden vaihtoehtojen vaikutuksia on esitelty hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioinnin taustamuistiossa, liitteessä 3. Lausuntokyselyssä on aluejaosta kohdennetut kysymykset sekä mahdollisuus perustella vastausta vapaamuotoisesti. Myös aluejako ratkaistaan lausuntokierroksen jälkeen.

Lausunnot pyydetään toimittamaan 25.9.2020 klo 16.00 mennessä.

Asiaa on valmisteltu yhdessä Keusote -kuntayhtymässä. Kunnan lausunto pohjautuu yhteiseen valmisteluun.

stm.fi

[Lakiluonnos 15.6.2020](#)

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus antaa liitteen mukaisen lausunnon asiassa ja esittää sen edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Liite 1. Lausunto

Kunnanvaltuusto 14.09.2020 § 55

Esitys: Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteen mukaisen lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Käsittely: Käsittelyn kuluessa Pekka Kärkkäinen esitti, että asia jätetään pöydälle ja

palautetaan uudelleenvalmisteluun. Tero Toivonen kannatti tehtyä pöydällepanoesitystä. Puheenjohtaja rajasi keskustelun tähän.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty kannatettu pöydällepanoesitys, joten asiasta on äänestettävä. Äänestystavaksi puheenjohtaja ehdotti nimenhuutoäänestystä, joka hyväksyttiin. Äänestyksessä asian käsittelyn jatkaminen JAA, asian pöydällepano EI.

Äänestys:

JAA 33
EI 10

Puheenjohtaja totesi asian käsittelyn jatkuvan.

Edelleen käsittelyn kuluessa Erkki Laukkanen esitti viisi muutosesitystä lausuntoon. Reijo Liinamaa kannatti tehtyjä muutosesityksiä.

Muutosesityksiä sote-lakiesityksiä koskevaan lausuntoluonnokseen ovat seuraavat:

Kysymys 9: Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Turvaako EI PÄÄOSIN -> KYLLÄ PÄÄOSIN. Maakuntien tulee voida itsenäisesti päättää niille siirtyvien toimitilojensa hallinnoinnista ja tarpeellisista investoinneista. Välttämättömät ja maakuntien järjestämisvastuulla olevien palveluiden jatkuvuuden turvaavat investoinnit tulee turvata lainanottovaltuudella ja valtion lainantakauksella. Kaikki investoinnit, lainat ja takaukset on sisällytettävä vuosittain hyväksyttävään julkisen talouden suunnitelmaan seuraaville 3 vuodelle.

Kysymys 14: Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen?

KYLLÄ PÄÄOSIN -> EI RIITTÄVÄSTI. Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen yhteisiä rakenteita ja kuntien sekä yhteisöjen kanssa tehtävää yhteistyötä tulisi vahvistaa ja selkeyttää lainsäädännössä. Kunnilta saatava asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä koskeva tieto tulisi olla maakuntien käytettävissä niiden suunnitellessa ennalta ehkäiseviä sosiaali- ja terveyspalveluita.

Kysymys 50a: Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

EI PÄÄOSIN -> KYLLÄ PÄÄOSIN. Seitsemän vuotta on riittävä aika sopeuttaa toimintaansa, jos sote-maakunnan perusasiat ovat kunnossa. Jos jokin esitetyistä sote-maakunnista kokee tämän liian lyhyeksi ajaksi, on erikseen selvitettävä alueen mahdollisuudet toimia sote-maakuntana.

Kysymys 50b: Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

EI -> KYLLÄ PÄÄOSIN. Pysyvä siirtymätasaus kohtuullistaa pitkällä aikavälillä maakuntien sopeuttamishaastetta. Lyhyellä aikavälillä Korona-pandemian aiheuttamat häiriötekijät edellyttävät mahdollisuuksia alueelliseen lisätukeen.

Kysymys 80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti? [Ks. myös vastaus kysymykseen 79, jossa ”Vaikutusten arviointia olisi voinut tehostaa simuloimalla (jäljittelemällä) mahdollisia vaikutuksia, jonkin alueen osalta”].

EI PÄÄOSIN -> KYLLÄ PÄÄOSIN. Muutuskustannusten euromääräinen arvioiminen on haastavaa, mutta erilaiset muutuskustannuksia aiheuttavat ilmiöt ja tarpeet on esityksessä tunnistettu ja kuvattu asianmukaisesti. Arviointia tehostetaan siirtymäkauden aikana saatua lisätietoon perustuen.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty viisi kannatettua muutosesitys, joten asiasta on äänestettävä. Äänestystavaksi puheenjohtaja ehdotti nimenhuutoäänestystä, joka hyväksyttiin. Puheenjohtaja totesi myös kysytyään valtuutetuilta, että jokainen muutosesitys äänestetään erikseen.

Äänestys 1: kysymys 9

Äänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys JAA, Laukkasen muutosesitys EI.

Äänestys:

JAA	34
EI	9

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen pohjaesityksen voittaneen.

Äänestys 2: kysymys 14

Äänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys JAA, Laukkasen muutosesitys EI.

Äänestys:

JAA	29
EI	14

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen pohjaesityksen voittaneen.

Äänestys 3: kysymys 50a

Äänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys JAA, Laukkasen muutosesitys EI.

Äänestys:

JAA	18
EI	25

Puheenjohtaja totesi muutosesityksen voittaneen.

Äänestys 4: kysymys 50b

Äänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys JAA, Laukkasen muutosesitys EI.

Äänestys:

JAA	31
EI	12

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen pohjaesityksen voittaneen.

Äänestys 5: kysymys 80

Äänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys JAA, Laukkasen muutosesitys EI.

Äänestys:

JAA	35
EI	8

Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen pohjaesityksen voittaneen.

Päätös:

Kunnanvaltuusto hyväksyi muutetun liitteen mukaisen lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Kunnanhallitukselle annettiin oikeus muokata tarvittaessa kysymys 50 b perusteluteksti.

Liite 1. Lausunto
Liite 2. Äänestysluettelo
Liite 3. Äänestysluettelot
Liite 4. Eriävä mielipide

- Merkittiin, että Pekka Kärkkäinen jätti päätökseen eriävän mielipiteen
- Merkittiin, että puheenjohtaja määräsi tauon tämän pykälän jälkeen klo 19.31-19.42.

Pääministeri Marinin hallitus antoi 8.12.2020 esityksen eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp). Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uuden hallintotason, hyvinvointialueiden, perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita ovat laki hyvinvointialueesta, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä, laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimenjärjestämisestä Uudellamaalla sekä niiden yhteinen voimaanpanolaki, hyvinvointialueiden rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien valtionosuutta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, hyvinvointialueen henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö lähetti luonnoksen hallituksen esitykseksi lausuntokierrokselle 4 viikoksi helmikuun alussa ja lausuntoaika päättyy 26.2.2021. Lausuntoaika on normaalia lausuntoaikaa lyhyempi sen vuoksi, että esityksessä tehdään pääosin teknisiä muutoksia sekä sen vuoksi, että muutokset noudattavat hallituksen esityksessä 241/2020 esitettyä.

Keusoten osalta ei ole tehty laajempaa kommentointikierrosta, koska muutokset lakeihin lähinnä teknisiä korjauksia. Pelastustoimen osalta lausutaan seuraavaa:

Laki pelastustoimen järjestämisestä kuvaa Pelastustoimen uudistuksen, jolla tavoitellaan yhdenmukaisempia pelastustoimen palveluita ja valtakunnallista tehokkuutta. Esitysluonnoksen mukaan pelastustoimen järjestäisivät jatkossa Hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki, jotka vastaisivat myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä alueellaan. Pelastustoimi olisi kuitenkin jatkossakin erillinen, sosiaali- ja terveystoimen kanssa rinnakkainen toimiala.

Uudistuksen myötä valtion ohjaus pelastustoimessa vahvistuisi. Vahvempi valtakunnallinen ohjaus parantaisi entistä yhdenmukaisempien ja siten yhdenvertaisempien pelastustoimen palveluiden tuottamista koko maassa. Tavoitteena on myös kehittää pelastustoimen toimintaa valtakunnallisena järjestelmänä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos voi toimia jatkossa sekä Keski-Uudenmaan että Vantaa-Kerava hyvinvointialueiden yhteisenä pelastuslaitoksena, mikä on ollut tavoitteena pelastustoimen osalta Uudenmaan erillisratkaisua valmisteltaessa.

Kunnanjohtajan päätösesitys

Kunnanhallitus merkitsee esittelytekstin mukaisen lausunnon tiedoksi ja toteaa samalla, että sillä ei ole lisättävää hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista sote-uudistuksesta johtuen.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.